

CENTURIA
DECISIONUM
PALATINARUM

Sett

RERUM IN SUPREMO DICASTERIO
Neoburgico majori ex parte judicatarum, vel
saltem in controversiam vocatarum.

*In qua celebriores quotidianiq. casus noviter nati ex
Iure Casareo, Bavarico, ordinationibus Palatinis, &
aliis Novellis Constitutionibus
resolvuntur.*

AUTHORE

CASPARO MANZIO IC.
CONSILIARIO ET CANCELLARIO
AULI NEO-PALATINO

*Cum duplici Indice Questionum, & rerum atque
verborum.*

EDITIO SECUNDA,

pluribus in locis & aliquot novis Decisionibus aucta
& correcta,

☞ (O) ☞

FRANCOFURTI & RATISBONÆ.

Sumptibus JOHANNIS CONRADI EMMERICH.
Civis & Bibliopolæ Ratisbonensis.

ANNO M DC LXXII.

SERENISSIMO PRINCIPI AC DOMINO
DN. PHILIPPO VVILHELMO
Comiti Palatino Rheni, Duci Bavariz, Juliz, Cliviz, Montium, Co-
miti in Veldenz, Sponhaim, Marchia, Ravensberg, & Moers,
Domino in Ravenstein.

PRINCIPI AC DOMINO SUO CLEMENTISSIMO.

Nilum hodie Regium, vel aliud excelsum Tribunal fere est, SERENISSIME PRINCEPS, quod non decisiones suas, & sententias inter partes litigantes pronuntiatas, publicis typis commiserit. Idq; duplici de causa fieri plerumq; consuevit, tum ut appareat, viros in eo loco doctos & peritos haberi, qui maturo & perpenso iudicio controversias hominum dijudicent; tum ut publicè omnibus ostendant, se iustitiam iuxta legum prescripta, iuxtaq; laudabiles locorum consuetudines, seposito omni affectu & respectu, administrasse. Cum enim fieri non possit, ut non una vel altera pars in iudicio succumbat, & causa sua cadens se injustè laesam apud omnes plerumq; conqueratur, non inconueniense esse iudicant antiqui & moderni, sententiarum à se latorum omnibus, tam superioribus, quam iis, quos vel causa concernit, vel apud quos sermo de re iudicata incidit, rationem publicam reddere. Quibus accedit adhuc alia ex ordinatione Camera Imperialis p. 1. c. 9. §. f. 34. petita Ratio, ubi Assessores iubentur suas Decisiones (qua praeiudicia aliàs vocari solent) diligenter annotare, ut posthac varietas & discrepantia evitari, & cum tempore ex illis, in publicis Comitibus propositis, leges efformari possint.

Quamvis enim sententia inter litigantes tantum ius faciat, apta tamen est, si solido fundamento nitatur, in legem transformari, & ius postea inter omnes facere. SERENITAS VESTRA supremum suum Tribunal Neoburgi habet, cui ante sex annos me ad hoc praefecit, ut Iuri dicundo in qualitate Cancellarii praessem. Sicut ergò in Electorali Vniuersitate Ingolstadiana, qua me plurimis annis Professorè & Interpretem Iuris agnovit, omnia fere scripta mea, qua auditoribus in calamus dictavi, postea in eum finem imprimi curavi, ut tam SERENISSIMO ELECTORI, quam Vniuersis aliis notum palamq; facerem, an officio meo in docendo rectè functus essem: ita nunc Decisiones istas, cum praesatu & permissu SERENITATIS VESTRAE publicare volui, ut eidem & omnibus aliis ostenderem, quid in iudicando praestissem, & si ego ab aliis, vel alii à me discreparunt (sicut homines ad dissentiendum naturaliter sunt faciles) quod non sine iusta & legitima causa in aliam sententiam discessissem. Quem conatum meum tanto acceptiorem futurum reor SERENITATI VESTRAE, quod nullus ex omnibus Iuris peritis, quotquot aula Palatino-Neoburgica à sesqui seculo habuit (eorum autem plurimos & praestantissimos aluit) in hoc genere scribendi aliquid tentauerit. Sicut ergò flores, quò sunt rariores, eò quoq; gratiores, praesertim si in nostro horto nascantur: ita credo SERENITATEM VESTRAM florilegium istud ex celeberrimis casibus, eorumque Decisionibus collectum, & ex proprio ipsius dicasterio profectum, gratiosissimis manibus suscepturam, meque clementissimo suo favore, & gratia, ulterius prosecuturam. Ex Museo, ipso SS. Philippi & Iacobi festo. 1659.

Serenitatis Vestrae

Humillimus servus,

Casparus Manzius D.

QUÆSTIO PRIMA

An Civitas teneatur ex mutuo, quod non in utilitatem Civitatis conversum, sed ad ærarium vel cassam Provinciale, zu der Landschafft / translatum fuit?

Summaria,

1. Casus.
2. An creditor alium, præter debitorem, videlicet eum, ad quem pecunia pervenit, exigere possit?
5. Vobis cui proficit? 6. 34.
3. Debitor invito creditori suum debitorem delegare nequit, 37.
4. Nec actionem in solutum cedere fallit. n. 38. 39. 40.
7. Resolutio Coleri affirmativa, 12. Mevii, 13. Lanterbachii, 14. Besoldi, 44. an & quàm authentica?
10. Prajudicia 50. 51. discussa 11. præoccupatio.
13. In rem versus an & quomodo dicatur, quod alteri fuit creditum. 34. 52. 53.
15. Quid si status vel provincia sese obliget loco civitatis, an liberetur civitas? 54.
16. Solvens longissimo tempore censum indebitum, an posthac semper obligetur? 56. 57. propter diuturnam præstationem? 58.
17. Opinio negativa, & ratio prima.
18. Civitas non obligatur, nisi pecunia in ejus utilitatem sit versa, 34.
19. Ratio Secunda.
20. Actio contra alium, quàm cui creditum est, non datur.
21. Nisi contemplatione alterius creditum fuerit.
22. Creditor non curiosè inquirere debet, in cujus utilitatem alter pecuniam sumpserit, 24. limitatio, 25.
23. Exemplum in magistro navis.
27. Credens civitati attendere debet, quomodo pecunia impendatur.